

Äldre- och omsorgsnämnden

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Äldre- och omsorgsnämnden

Plats Fredsgatan 23, Vård- och omsorgskontoret, Stora konferensen

Tid Torsdagen den 23 oktober 2025 kl. 13.00

Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista		
3	Information från verksamheten		
4	Föredragning av ärenden		
5	Månadsuppföljning t o m september 2025, bilaga Föredragning av Verksamhetscontroller Johanna Johansson	2025/6	2
6	Verksamhetsplan 2026 – 2029, bilaga Föredragning av T.F Vård- och omsorgschef Anneli. L. Sundin	2025/13	3 - 29
7	Riskinventering internkontrollplan 2026, bilaga Föredragning av T.F Vård- och omsorgschef Anneli. L. Sundin	2025/14	30 - 37
8	Nämnduppdrag 2024-11-14 Handlingsplan för besparingar 2025 – Måltidskostnader, bilaga Föredragning av Verksamhetschef Malin Johansson	2025/42	38 - 45
9	Luckor och BOM-tider i Hemtjänsten, bilaga Föredragning av Verksamhetschef Åsa Sahlberg	2025/158	46 - 52
10	Nämndinitiativ från Moderaterna - Möjliggör fler utevistelser för äldre, bilaga Föredragning av Verksamhetschef Åsa Sahlberg	2025/10	53 - 61
11	Tillgänglighetsrond 2025 Föredragning av T.F Vård- och omsorgschef Anneli. L. Sundin	2025/157	62 - 70
12	Anmälningssärenden		
13	Rapporter		
14	Ärenden avgjorda med stöd av delegation		
15	Övriga frågor		

MÅNADSUPPFÖLJNINGSRAPPORT

Nämnd/kontor: ÅoN
Månad: Sept

DRIFTSREDOVISNING, tkr

Resultaträkning	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse	Periodbudget	Periodutfall	% av årsbudget
Externa intäkter	-53490	-60473	6983	-40118	-43338	81%
Interna intäkter	-4744	-4615	-129	-3558	-2301	49%
Summa intäkter	-58234	-65088	6854	-43676	-45639	78%
Köp av huvudvht, bidrag	4693	10601	-5908	3520	7430	158%
Personalkostnader	458105	473125	-15021	343578	354583	77%
Övriga kostnader	39588	45587	-5998	29691	32841	83%
Interna kostnader	76445	76114	332	56034	53368	70%
Summa kostnader	578831	605427	-26595	432824	448223	77%
RESULTAT	520597	540338	-19741	389148	402583	77%

Verksamhetsområde/Enhet	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse	Periodbudget	Periodutfall	% av årsbudget
Nämndsövergripande och styrelse	- 9 455	9 691	- 19 146	- 7 091	7 295	-77%
Administration	15 183	14 058	1 125	11 387	11 623	77%
Hälsö- och sjukvård	60 308	55 377	4 930	45 230	40 656	67%
FO	118 758	112 462	6 296	89 068	80 703	68%
HTJ	123 635	127 550	- 3 915	92 643	96 190	78%
SÄBO	212 169	221 200	- 9 031	157 912	166 116	78%
SUMMA	520 598	540 338	- 19 741	389 149	402 583	77%

Kommentar till driftsprognos. Avvikelser kommenteras.

Ekonomi:
Prognos: -19,7 mnkr
Externa intäkter: 6,8 mnkr. Intäkter motsvarande 3,5 miljoner som var osäkra vid budgeteringen har inkommit. Det är främst intäkter från migrationsverket och statsbidrag för rehabersättning som tillkommit. Samt intäkter för specialistuppdrag som var för lågt budgeterade p.g.a flera uppdrag samt ett nytt avtal med regionen. (3,3 mnkr) Sedan förra prognosen har förutsättningarna för statsbidraget för äldreomsorgslyftet ändrats. Man har numera möjlighet att täcka hela personalkostnaden för personer som studerar inom äldreomsorgslyftet vilket vi gör. En marginell sänkning av prognosen för intäkterna för taxor och avgifter har gjorts sedan förra prognosen.
Köp av verksamhet och bidrag: -5,9 mnkr. Kostnaden för LOV-företagen 3,8 miljoner är inte budgeterad p.g.a anpassningar till budgetramen. Kostnaderna för habiliteringsersättning har ökat sedan budgeten lades (0,8 mnkr) En neddragning av habiliteringsersättningen inom FO-området ligger i budget och kommer inte att beslutas. (0,75 mnkr). En ny placering som t var ökad i förra prognosen har tillkommit. 0,6 mnkr
Personalkostnader: -15 mnkr. I budget finns en neddragning av personalkostnader motsvarande 18,8 miljoner kr för anpassningar till budgetramen för nämnden. Omställningen går i en högre takt än man räknat med vilket gör att prognosen för personalkostnader är 4,9 mnkr bättre än förra prognosen.
Övriga kostnader: -6 mnkr En förväntad kostnad för vite till IVO ligger med i resultatet sedan delårsbokslutet. (4 mnkr) Ytterligare ärende har kommit in sedan delårsbokslutet (0,8 mnkr). Ev kostnad för nytt datasystem har också räknats med i prognosen (0,5 mnkr)
Driftskostnader för öppningen av nya platser inom SÄBO har prognostiserats. (0,5 mnkr)
Interna kostnader: 0,3mnkr En viss justering av hyror har kommit från fastighetsenheten. Motsvarande 0,3 mnkr.

Per verksamhetsområde
Nämndsövergripande och styrelse: -19,1 mnkr. Som ovan nämndes för personalkostnad så ligger den neddragningen på den
Administration: 1,1 mnkr. Statsbidrag för kompetensutveckling har tillkommit. Vakant tjänst.
Hälsö- och sjukvård: 4,9 mnkr. Högre intäkter än budget. Flera uppdrag samt högre priser.
FO: 6,3 mnkr. Som ovan nämndes så beror avvikelserna på 3 mnkr högre intäkter än budget, samt restriktiv tillsättning av tjänster och vikarier.
HTJ: -3,9 mnkr. Inom den verksamheten ligger neddragning för LOV-företagen.
SÄBO: -9 mnkr. Beror på personalkostnader, arbete pågår för att nå en budget i balans. En förväntad kostnad till IVO om 4,8 mnkr har räknats med i prognosen. I prognosen har också räknats med ökade driftskostnader för öppning av nya platser inom SÄBO. Samt en neddragning av intäktsprognosen då utfallet för året tyder på att intäkterna inte når upp till budget.

Åtgärd	Effekt 2025	Helårseffekt	Tidplan/ansvarig
LOV borttagande av externa aktörer	0	3800	Nämnden beslut i maj 2025. Beslut i KF i juni. 6 månaders uppsägningstid av avtalen
Minskade kostnader på SÄBO och inom REHAB/SSK,	3 000	11000	VC SÄBO/HSL, ökade intäkter HSL 3 mnkr klart, minskning av tjänst naturliga avgångar klart dec 2025,
Restriktiv vikarietillsättning,	2 000	2500	Samtliga VC hela 2025 pågår
Ändrade riktlinjer för biståndsbedömning,	2 000	1500	VC i samråd med Myndighet.
Sänka kostnader och öka intäkter för dagverksamhet,	1 000	1000	VC HTJ klart hösten 2025
	8 000	19 800	

Vård- och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Äldre- och omsorgsnämnden

MISSIV

Verksamhetsplan Äldre- och omsorgsnämnden 2026 – 2029

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Vård- och omsorgskontoret står inför stora utmaningar under den kommande treårsperioden. Antalet medborgare med behov av hjälp och stöd ökar. Flera insatser kommer att fortsätta utvecklas, exempelvis digitalisering, skräddarsydda rekryteringar och kompetenshöjningar. Parallellt med behovet av utveckling behöver Vård- och omsorgskontoret fortsätta kommande år att kontinuerligt arbeta med att effektivisera verksamheterna. Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 juli 2025 och syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, lättillgänglig, jämlik, jämställd samt kunskapsbaserad. För vård- och omsorgskontoret innebär det här ett behov av att vidareutveckla och anpassa våra arbetssätt för att säkerställa en vård och omsorg som är kunskapsbaserad, jämlik, jämställd och individanpassad.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut om att fastställa Verksamhetsplan 2026 – 2029 för Äldre- och omsorgsnämnden ger förutsättningar för en budget i balans.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Äldre- och omsorgsnämnden föreslås besluta

att fastställa Verksamhetsplan 2026–2029 för Äldre- och omsorgsnämnden enligt förslag i bilaga, samt

att översända den till Kommunstyrelsen.

Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Bilagor:

- 1 Verksamhetsplan 2026 – 2029

Vård- och omsorgskontoret,

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Vård- och omsorgskontoret,

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

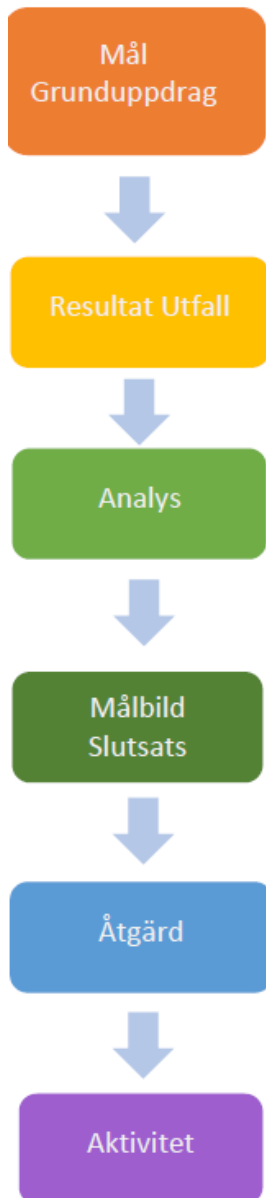
Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

VERKSAMHETSPLAN 2026–2029

Äldre- och omsorgsnämnden
Vård- och omsorgskontoret

INNEHÅLL

Inledning	4
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN/VÅRD- OCH OMSORGSKONTORET	5
Verksamhetsansvar	5
Verksamhet 2026–2029	5
Beskrivning av verksamhet.....	7
<i>Omsorg om personer med funktionsnedsättning (FO)</i>	7
<i>Omsorg om äldre (ÄO)</i>	8
<i>Särskilt boende för äldre (SÄBO)</i>	9
<i>Demografiska utmaningar</i>	10
<i>HÄLSO- OCH SJUKVÅRD</i>	12
<i>Administrativt stöd</i>	13
Ekonomi	14
Kommunfullmäktiges utvecklingsmål	15
<i>Ett växande Sala</i>	15
<i>Ett hållbart Sala</i>	17
<i>Ett tryggt och rättvist Sala</i>	20

Inledning

Verksamhetsplanens syfte är att beskriva nämnden/kontorets verksamhet under, i första hand, budgetåret men även för de därpå följande planåren. Vidare är verksamhetsplanens syfte att tydliggöra måluppföljningen av fullmäktiges utvecklingsmål, samt av grunduppdraget, övergripande prioriterade områden och strategier. Dessa ska stödja och skapa likvärdighet inom alla kommunens kontor och verksamhetsområden. Strategierna möter upp kommunfullmäktiges mål och ska stärka samt stödja verksamheternas utveckling, så att de når sin fulla potential i enlighet med fastställda mål och riktlinjer.

I verksamhetsplanen fastställer också nämnden fördelningen av den, av fullmäktige tilldelade, ekonomiska ramen. Resurserna knyts till verksamhetsområde. En analys av hur de tilldelade ramarna påverkar den framtida verksamheten beskrivs. Det resultat som eventuella medel som tilldelats nämnden som särskild prioritering, förväntas generera beskrivs.

Verksamhetsplanen ska tydliggöra vår väg framåt, mot vårt mål att skapa den bästa möjliga servicen och verksamheten för kommunens invånare. Verksamhetsplanen innehåller dels en analys över vårt nuläge, dels vilka mål vi har och vad vi kommer att göra i form av åtgärder på kort- och lång sikt för att uppnå målen.

Slutsatser kring varje verksamhet skapas genom underlag från varje enhet som sedan sammanfattas i en verksamhetsplan för hela förvaltningsområdet. I planen anges även hur uppföljningen av verksamhetsplanen ska ske. Enhetschefer har det övergripande ansvaret för verksamheten inom sina respektive enheter. Genom analyser och slutsatser i verksamhetsplanen får nämnden ett välgrundat underlag för beslut.

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN/VÅRD- OCH OMSORGS-KONTORET

Verksamhetsansvar

Nämndens ansvar regleras i Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Sala kommun. Uppdraget beskrivs i Grunduppdrag för Äldre- och omsorgsnämnden och Vård- och omsorgskontoret.

Verksamhet 2026–2029

Vård- och omsorgskontoret står inför stora utmaningar under den kommande treårsperioden. Antalet medborgare med behov av hjälp och stöd ökar. Framtiden pekar på att antalet personer i arbetsför ålder inte kommer att täcka behovet av arbetskraft. Satsning krävs för att möta kommande behov inom välfärdsområdet. Flera insatser kommer att fortsätta utvecklas, exempelvis digitalisering, skräddarsydda rekryteringar och kompetenshöjningar.

Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 juli 2025 och syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, lättillgänglig, jämlik, jämställd samt kunskapsbaserad. Lagen innebär ett tydligare fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser och ska stärka individens egen förmåga, delaktighet och inflytande över beslut som rör det egna livet. För vård- och omsorgskontoret innebär det här ett behov av att vidareutveckla och anpassa våra arbetssätt för att säkerställa en vård och omsorg som är kunskapsbaserad, jämlik, jämställd och individanpassad. Kontoret behöver även arbeta för att stärka brukarnas delaktighet, fördjupa samverkan mellan olika aktörer och främja kontinuerlig kompetensutveckling bland våra medarbetare. På så sätt möter vi lagens intentioner och bidrar till en mer hållbar, rättssäker och kvalitetssäkrad vård och omsorg för kommunens invånare.

Äldreomsorgens kostnader har under en del år överstigit tilldelad ram och skiljer ut sig från andra jämförbara kommuner i form av att ha en högre kostnad för utförandet av insatser till äldre. Ett intensivt arbete har genomförts under 2025 för att komma in den ekonomiska ramen för 2026. Parallellt med behovet av utveckling behöver Vård- och omsorgskontoret fortsätta kommande år att kontinuerligt arbeta med att effektivisera verksamheterna.

Arbetet med stärkt beredskap inom kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst fortgår de närmaste åren.

POLITISKA UPPDRAG FRÅN UNDERLAG BUDGET 2025 STRATEGISK PLAN 2026 - 2028

- Äldre- och omsorgsnämnden ska bedriva sin verksamhet inom av Kommunfullmäktige beslutade anslag. *Verksamheterna arbetar systematiskt tillsammans med ledning och controller för att kommunens resurser ska användas på ett ändamålsenligt och kostnads-effektivt sätt.*
- Äldre- och omsorgsnämnden ska se över möjligheterna till ökad intäktsfinansiering av sin verksamhet. *Säkerhetsställa att alla avgifter som tas ut av medborgare för insatser indexregleras årligen enligt prisindex för vård och omsorg.*
- Äldre- och omsorgsnämnden ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet. *Restriktivitet vid ersättningen av vakanser. Fortsatt arbete med kompetensväxling – översyn av yrkesroller och arbetsuppgifter för att eftersträva att verksamheterna effektiviserar och bibehåller kvalitet. Fortsätta utveckla digital transformering. Leverera en rättssäker och jämlik vård och omsorg.*

- Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta med att hålla sjukfrånvaron nere inom sina verksamheter. *Verksamheterna arbetar enligt kontorets tjänsteskrivelse "Plan för minskning av sjuktagen 2023".*
- Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att inleda ett strategiskt arbete som syftar till att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov. *Arbetet med omställning mot nya Socialtjänstlagen (SoL) ska leda fram till fler förebyggande insatser, säkerställa kompetensförsörjning, fortsätta utbilda via äldreomsorgslyftet samt fortsätta utveckla digital transformering. Fortsätta arbetet med att utveckla den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänsten krisberedskap.*
- Äldre- och omsorgsnämnden ska bjudas in till samverkan i det uppdrag som Kultur och fritidsnämnden fått att skapa meningsfull fritid för personer inom LSS. *Äldre- och omsorgsnämnden ska bidra med god samverkan för att Kultur- och fritidsnämnden ska lyckas med sitt uppdrag. Samverkan sker i gemensamt projekt "att få göra det och på riktigt"*
- Äldre- och omsorgsnämnden ska bjudas in till samverkan till det uppdrag som Social- och arbetsmarknadsnämnden har i att identifiera områden för ökad samverkan. *Utveckla och förbättra de gemensamma processerna för ökad effektivitet. Nytt arbetssätt vid gemensamma hembesök vid första ansökan om bistånd görs mellan biståndsenheten och rehabteamet.*

POLITISKA UPPDRAG FRÅN UNDERLAG BUDGET 2026 STRATEGISK PLAN 2027 - 2029

- Styrelser och nämnder ska kontinuerligt arbeta för att effektivisera verksamheterna med bibehållen kvalitet. *Restriktivitet vid ersättningen av vakanser fortsätter att gälla. Fortsatt arbete med att differentiera yrkesroller och arbetsuppgifter. Fortsätta utveckla digital transformering.*
- Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att samarbete och samverkan inom kommunens egna verksamheter och med civilsamhället arbeta för att motverka ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa. *Samverkan sker i gemensamt projekt "att få göra det och på riktigt" Projekt gällande volontärarbete är uppstartat på ett särskilt boende. Fortsatt arbetet med omställning mot nya Socialtjänstlagen (SoL) som bl.a. ska leda fram till fler förebyggande insatser. Exempelvis se över möjligheten att fortsätta arbetet med träningsgrupper i samverkan mellan rehabteamet och dagverksamhet.*
- Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att ta bort minutstyrningen på särskilda boenden. *En utredning kommer startas i syfte att se över nuvarande arbetssätt vid planering av insatser på särskilt boende.*
- Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att fortsätta arbeta för att sänka sjukfrånvaron i sina verksamheter. *Verksamheterna fortsätter arbeta enligt kontorets tjänsteskrivelse "Plan för minskning av sjuktagen 2023".*
- Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att arbeta strategiskt för att framtidssäkra organisationen för att möta demografiska behov. *Arbetet med omställning mot nya Socialtjänstlagen (SoL) fortsätter och ska leda fram till bland annat fler förebyggande insatser. Fortsatt arbete med säkerställa kompetensförsörjning, samt fortsätta utveckla digital transformering.*

Verksamhetsfakta/nyckeltal

	Utfall 2023	Utfall 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
- årsarbetare	800	800	770	742	
-särskilda boendeplatser SoL för äldre (ej korttidsvis- telse)	254	254	254	264	
- korttidsboende dygn SoL	3990	6883*	6883	6705	
-växelvårdsplatser dygn SoL		482**	482	535	
- personer med hemtjänstinsatser egen/extern regi	585/132	622/150	548/234	748***	
- beslut bostad vuxna LSS	87	90	90	93	
- personer med insatsen personlig assistans	3	4	2	2	
- beslut daglig verksamhet LSS	120	130	155	160	
- beslut SoL boende socialpsykiatri egen /extern	8/2	8/3	8/2	8/2	
- beslut boendestöd socialpsykiatri	57	60	64	68	
- beslut SoL sysselsättning socialpsykiatri	15	17	20	22	

* Ny sammanslagning, totalt antal korttidsdygn

** Nytt mått från 2024

***Från 2026 utförs alla hemtjänstinsatser i egen regi

Beskrivning av verksamhet

OMSORG OM PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING (FO)

Antalet medborgare som beviljas insatser enligt lagen LSS samt SoL ökar. Det finns ett fortsatt behov av fler gruppboendestäder, serviceboendestäder, särskilda boendeplatser samt dagliga verksamheter. Nämnden har personer som väntar på gruppboendestadsplats och får i dag köpa särskilda boendeplatser både inom målgruppen LSS, samt SoL.

Idag finns det sex gruppboendestäder. När Karp 2 vån 3 flyttar in på Jakobsbergagatan 4 E kan vård- och omsorgsnämnden erbjuda totalt 40 gruppboendestadslägenheter och sju serviceboendestäder med 55 lägenheter med möjlighet till stöd dygnet runt. Ca 155 brukare har sin arbetslika sysselsättning i daglig verksamhet.

Antalet brukare ökar inom planperioden och fler dagliga verksamhetsplatser behöver tillskapas. Under 2026 kommer en ny daglig verksamhet startas. Inom daglig verksamhet utförs den enda ej lagstyrda insatsen inom FO, habiliteringsersättning. Den utgår till brukare som deltar i daglig verksamhet. Under 2026 möjliggörs en bibehållen ökning av habiliteringsersättningen genom de till nämnden prioriterade medel.

Funktionsnedsättningsområdet ansvarar också för insatser när det gäller personlig assistans, korttidsboende för barn och unga samt för avlösar- och ledsagarservice enligt LSS. Inom samtliga insatsformer har det över tid varit ett varierat behov. Det finns begränsningar i att långsiktigt kunna förutspå omfattningen av behoven.

Inom funktionsnedsättningsområdet organiseras socialpsykiatrins tre verksamheter, boendestöd med idag 69 lägenheter, särskilt boende Freden med 8 lägenheter och dagverksamheten Gnistan med 20 deltagare. Syftet med verksamheterna är att ge personer med psykisk funktionsnedsättning ett socialt och pedagogiskt stöd för att underlätta för den enskilde att hantera sin vardag. Den psykiska ohälsan ökar i samhället och målgruppen för verksamheterna inom den

kommunala socialpsykiatrien har ökat och kommer att fortsätta öka inom de närmaste åren. Kunskap inom området neuropsykiatriska funktionshinder behöver genom kompetensutveckling förstärkas inom socialpsykiatriens verksamheter samt inom övriga verksamheter på verksamhetsområdet.

Den digitala utvecklingen behöver fortsätta inom hela verksamhetsområdet. Tillgången av kommunikationshjälpmedel samt kunskap om dem behöver förstärkas samt andra tekniska lösningar som t.ex. robotdammsugare.

Den tidigare Vård- och omsorgsnämnden har beslutat att det finns behov av tre nya gruppboendestäder kommande år. Två av dem planeras ersätta redan befintliga gruppboendestäder. En av de gruppboendestäder som ska ersättas, Jakobsbergsgatan 4 E flyttade under slutet av förra året och finns i ett våningsplan på Jakobsbergsgatan 4 i väntan på att ny gruppboendestad blir färdig. Ytterligare en verksamhet, Karpigatan 2 våning 3 flyttar till ett annat våningsplan på Jakobsbergsgatan 4 i väntan på att en ny gruppboendestad blir färdig.

Målgruppen inom LSS åldras och i och med det finns ett ökat behov av omvårdnadsinsatser och ökad kunskap om åldrande och dess utmaningar. Fortsatt samarbete med Kultur och fritidskontoret i projektet "Att få göra det och på riktigt" i syfte att nå upp till LSS lagens krav om att verka för att kultur och fritid blir tillgängligt för alla, och är prioriterat arbete under planperioden.

Medarbetare inom området erbjuder rätten till heltid vilket fortsättningsvis även kommer kunna fortgå med hjälp av de till nämnden prioriterade medel. I området finns befattningarna stödassistent, stödpedagog samt undersköterska. Som stödassistent har medarbetarna formell kompetens som undersköterska eller har gått programmet Barn och Fritid. Det medför att området har en hög andel undersköterskor i jämförelse andra kommuner, vilket möjliggörs genom de till nämnden prioriterade medel.

Den statliga huvudmannaskapsutredningen för personlig assistans föreslår ett förändrat huvudmannaskap. Utredningen föreslår att staten tar över hela ansvaret för personlig assistans och kommunen kvarstår som enbart utförare av personlig assistans. I samband med en troligt kommande förändring gällande huvudmannaskapet kommer det bland annat att få effekt genom en justering i de generella statsbidragen i det kommunala utjämnningssystemet. Utfallet för kommunerna är idag osäkert.

OMSORG OM ÄLDRE (ÄO)

ORDINÄRT BOENDE

Efterfrågan på hemtjänstinsatser fortsätter öka. Antalet komplexa ärenden där vårdbehovet är stort ökar och i många fall är insatserna mycket resurskrävande. Insatserna i ordinärt boende beviljas genom en biståndsbedömning utifrån individens individuella behov. Hemtjänstens kostnader utgör en del av den totala kostnadsökningen som finns inom äldreomsorgens verksamheter. År 2025 har flera delar setts över i syfte att effektivisera verksamheten.

Från och med januari 2026 kommer LOV på serviceinsatser att avskaffas i Sala kommun och insatserna kommer att verkställas av medarbetare inom hemtjänsten om inte medborgaren själv väljer att anlita ett privat företag via RUT avdrag. Serviceinsatserna kommer att utföras där det finns luckor i hemtjänstens planering.

Riktlinjerna som i jämförelse med andra kommuner kan anses något generösa styr vilka insatser som beviljas har förändrats från 1 mars 2025 i syfte att minska kostnader, exempel där förändringar har gjorts utöver insatsen ledsagarservice är några nya insatser i form av trygghetsringning och trygghetskamera. Möjlighet att fortsätta med generösare riktlinjer möjliggörs med de till nämnden prioriterade medel.

Arbetet med Nära vård fortgår vilket också bidrar till att fler svårt sjuka medborgare vårdas i sitt ordinära boende, för att klara av arbetet krävs kunskap inom flera områden, det finns ett säkerställt samband mellan yrkeskunnig personal och god kvalitet, likaså kan kvalitetsbrister relateras till bristande yrkeskunnighet. Socialstyrelsen arbetar för tydligare yrkeskrav, utökad utbildning och lärande för vård- och omsorgspersonal.

Behovet av korttidsplatser fortsätter vara stort. För att klara av att bibehålla antalet korttidsplatser på Parklängan 1 även under 2026, kommer de till nämnden prioriterade medel möjliggöra ett fortsatt flexibelt antal platser utifrån behov. Utöver korttidsplatser finns det växelvårdsplatser, dagverksamhet och anhörigstöd som ett komplement till hemtjänsten. Även trygghetslarm och vaktmästeri finns inom området.

Hemtjänstinsatser ges i hela kommunen, dygnet runt. Hemtjänsten i Sala kommun strävar hela tiden efter en god kontinuitet och en hög kvalitet. Alla hemtjänstmottagare i Sala kommun har en fast omsorgskontakt, kravet för att få vara fast omsorgskontakt är enligt socialtjänstlagen en godkänd undersköterskeutbildning, kravet gäller från och med 1 juli 2022. Verksamheten möjliggör en hög andel undersköterskor genom de till nämnden prioriterade medel. Alla medarbetare inom området erbjuds rätten till heltid och ingen enhet arbetar med delade turer, vilket fortsättningsvis möjliggörs genom de till nämnden prioriterade medel möjliggör att bibehålla samma arbetssätt under 2026.

Hemtjänsten belastning är inte enbart relaterad till demografi. Det är också avgörande hur många platser slutenvården har öppna, antalet platser på särskilda boenden, antalet korttidsbeslut, antalet ärenden med dubbelbemanning, samt antalet bostäder med god tillgänglighet i Sala kommun. Hemtjänsten i Sala kommun har en hög nöjdhet och placerade sig 2024 på plats 33 av 290 kommuner i Hemtjänstindex, vilket fortsatt är en fin placering trots den sänkning som gjorts sen tidigare års undersökning.

Precis som övrig äldreomsorg står området inför stora utmaningar gällande demografin, antalet äldre äldre, de personer som är 80 år och äldre, fortsätter att öka samtidigt som antalet personer i arbetsför ålder med vård- och omsorgsutbildning minskar. Det kan leda till rekrytering i högre grad av personer som saknar relevant utbildning.

SÄRSKILT BOENDE FÖR ÄLDRE (SÄBO)

I Sala finns sex Särskilda boenden med totalt 268 platser för äldre, 264 är permanent lägenheter och 4 platser används som korttids och växelvård som finns på ett särskilt boende. Samtliga särskilda boenden drivs i egen regi.

Att bo på ett särskilt boende innebär en omfattande och resurskrävande insats, där vård och omsorg erbjuds dygnet runt för att möta varje individs behov. Det ställer höga krav på kompetens, kontinuitet och närvaro från personalen. Verksamheten är därför både personalintensiv och kostnadskrävande, och balansen mellan kvalitet, trygghet och ekonomi är en ständig utmaning.

Under 2025 intensifierades arbetet med att effektivisera verksamheten. Ett första steg var en minskad grundbemanning på samtliga boenden – från 0,86 till 0,79 i personaltäthet. Vilket motsvarar cirka 20 tjänster. För att nå en budget i balans krävs ytterligare åtgärder vilket gör att 2026 går området ytterligare ner i bemanning och kommer att ha en grundbemanning på 0,75 i personaltäthet. Sammantaget i arbetet med att minska grundbemanningen innefattar det cirka 33 tjänster. Här finns en stor utmaning. Samtidigt som resurserna minskar ska verksamheterna bibehålla en trygg, värdig och personcentrerad vård och omsorg. Tidigare har Sala kommun haft en hög grundbemanning på särskilt boende, men med de senaste förändringarna har vi rört oss

ner till en genomsnittlig nivå i jämförelse med andra kommuner, där de till nämnden prioriterade medel möjliggör att bibehålla denna genomsnittliga nivå och samtidigt verka för att hålla oss inom tilldelad ram under planperioden

Vi lever längre, och med högre ålder följer fler kroniska och kognitiva sjukdomar. Det innebär en växande brist på platser för personer med vård och omsorgsbehov. Vård- och omsorgskontoret behöver därför kontinuerligt se över inriktningen på olika boendeformer, utveckla flexibla lösningar och överväga fler specialiserade enheter för målgrupper som yngre personer med demens, äldre med psykisk ohälsa och personer med mycket omfattande vårdbehov. Framtida behov av boendeplatser på särskilt boende kommer att öka.

Flera befintliga särskilda boenden är byggda i en tid då vård och omsorgsbehoven såg annorlunda ut. De är inte alltid anpassade för dagens krav på tillgänglighet, teknisk infrastruktur och specialiserade vård och omsorgsmiljöer. Renovering, ombyggnad och anpassning är nödvändiga för att möta de ökande behoven hos personer boende på särskilt boende. Att skapa miljöer som både är funktionella, trivsamma och säkra kräver långsiktiga investeringar och strategiska beslut. Bristen på boendeplatser kommer enligt demografin att öka under planperioden. Möjligheten att öppna fler boendeplatser på Bergsmansgatan 30 B behöver vara en aktuell fråga.

2026 finns inte förutsättningar att öppna de ytterligare 36 platserna på Bergsmansgatan 30 i den tilldelade ramen. Hyreskostnaderna för dessa platser belastar redan verksamhetsområdet, vilket innebär en ökad kostnad. En av de till nämndens prioriterade medel är hyreskompensation för den tomställda delen. Utan en sådan kompensation skulle kostnaderna behöva fördelas på övriga delar av äldreomsorgen, vilket i praktiken riskerar att leda till minskad bemanning och försämrad kvalitet vid de särskilda boenden som redan är i drift.

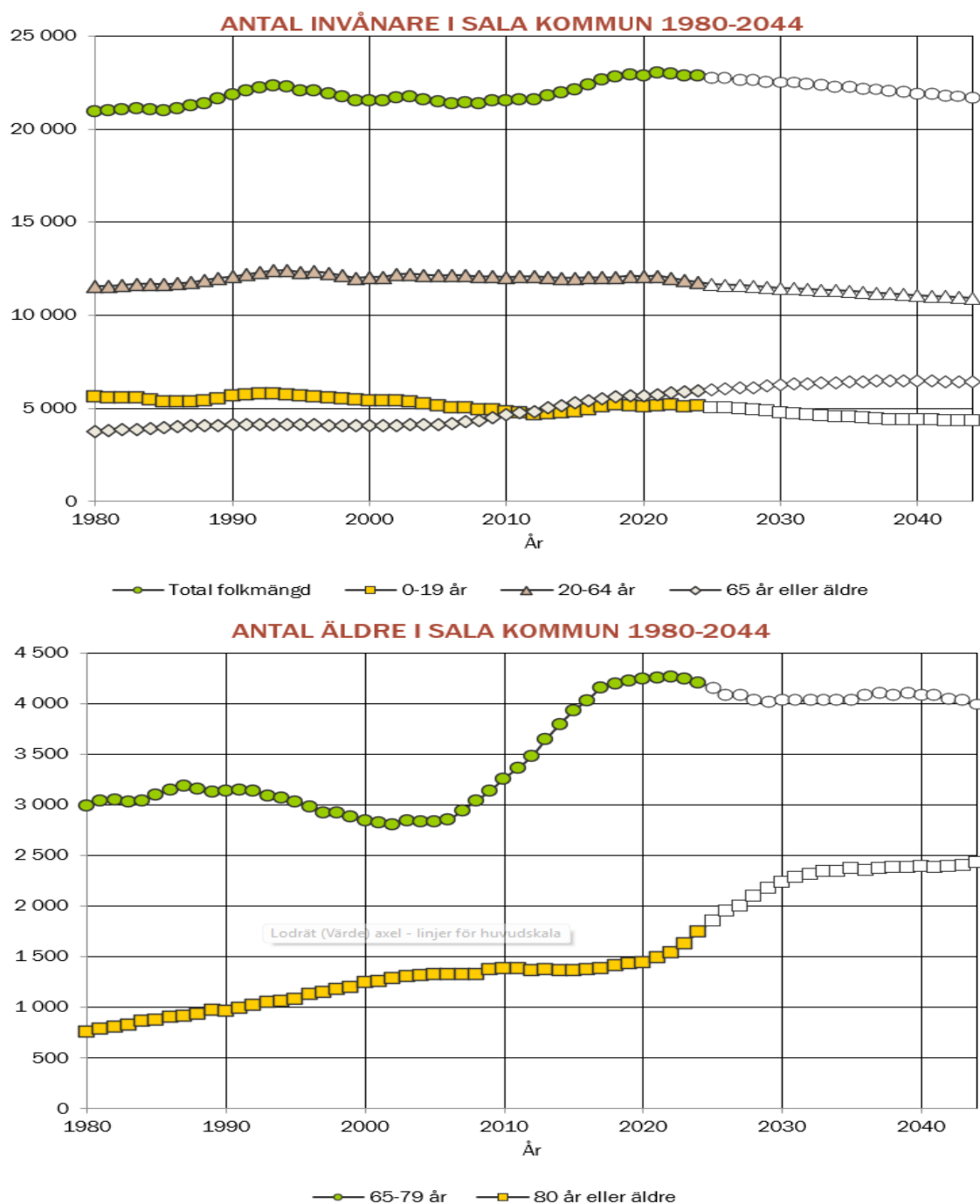
Inom området särskilt boende erbjuds rätten till heltid och ingen enhet arbetar med delade turer. Både rätten till heltid och avskaffandet av delade turer är tydligt prioriterade områden där de till nämnden fått prioriterade medel för att klara av att bibehålla samma arbetssätt under 2026. Samtidigt innebär de också utmaningar i form av mer komplex schemaläggning, krav på flexibilitet och ibland fördelning av arbetstid över flera enheter.

En fortsatt hög andel undersköterskor utgör en styrka för särskilt boende. Genom de till nämnden prioriterade medel har denna kompetens kunnat värnas och utvecklas, bland annat genom riktade utbildningsinsatser och karriärvägar.

Från juni 2026 införs även fast omsorgskontakt på särskilda boenden, vilket är en viktig kvalitetsförstärkning. Det innebär att varje boende får en utsedd kontaktperson som ansvarar för kontinuitet, trygghet och helhet i omsorgen. Införande kommer att kräva planering, anpassning och fördelning av ansvar i organisationen, men kommer också att stärka personcentreringen och öka tryggheten för de boende och deras anhöriga.

DEMOGRAFISKA UTMANINGAR

Demografin förstärker utmaningarna. År 2026 är något mer än 6 000 personer i Sala 65 år eller äldre. Den grupp som främst efterfrågar särskilt boende är de så kallade "äldre äldre" (80+), och den gruppen växer snabbt, från cirka 1 950 personer år 2026 till omkring 2 400 år 2035. Samtidigt minskar andelen personer i arbetsför ålder, vilket leder till en negativ försörjningskvot. Allt fler äldre ska försörjas och vårdas av en allt mindre andel yrkesverksamma. Det skapas ett dubbelt tryck, dels gällande att fler platser på särskilt boende behöver erbjudas samtidigt som det blir svårare att rekrytera och behålla personal.

1

Tabellerna visar historisk utveckling av folkmängd 1980–2024 samt prognostiserad folkmängd 2025–2044 och historisk utveckling av antalet äldre i åldrarna 65 år och uppåt 1980–2024 samt prognostiserat antal 2025 – 2044.

¹ Statisticon. Befolkningsprognos 2025 – 20244, Sala Kommun, Delårsprognos

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar omfattar vård, rehabilitering, habilitering och hjälpmedel för personer i särskilda boendeformer, dagverksamheter och dagliga verksamheter. Hemsjukvård och hemrehabilitering erbjuds till personer över 18 år som inte kan ta sig till sin vårdcentral på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. Patientgruppen består till stor del av multisjuka äldre och yngre med omfattande omvårdnadsbehov och kroniska sjukdomar, men även personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Hälso- och sjukvården bedrivs dygnet runt, årets alla dagar, och ställer höga krav på kontinuitet, kompetens och samverkan.

Verksamheten växer kraftigt eftersom alltmer hälso- och sjukvård bedrivs i hemmet. Idag utförs cirka 25 % av all hälso- och sjukvård i Sverige av kommunerna – ofta kallat "Sveriges största sjukhus". I Sala har utvecklingen gått snabbt. Antalet inskrivna patienter i hemsjukvården har ökat från cirka 150 till omkring 250 under senare år, och trenden fortsätter uppåt. Antalet specialistvårdsbesök som utförs av kommunen har under senare år stigit markant – från tidigare 430–470 insatser per månad till idag upp mot 1 100 per månad. Denna utveckling innebär både ett ökat ansvar och ett växande behov av resurser.

Omställningen mot Nära vård förstärker behovet av att mer avancerad vård ges i hemmet. Det innebär förändrade arbetssätt inom flera delar av kontoret. Det gemensamma mobila team som startades 2021 är ett exempel på ett nytt arbetssätt som fortsätter ge positiva resultat – fler kan vårdas hemma, återinläggningar i slutenvården har minskat. Det pågår samtidigt ett gemensamt utvecklingsarbete som behöver intensifieras under kommande planperiod.

Rekrytering och kompetensförsörjning är en pågående utmaning. Det råder nationell brist på sjuksköterskor och särskilt inom äldreområdet. Sala har satsat på kompetensväxling där undersköterskor och rehabassistenter fått utökade roller och även vidareutbildning för sjuksköterskor med stöd av stimulansmedel från Nära vård. 7 specialistutbildade sjuksköterskor finns idag i kommunen, varav två med inriktning mot kognitiva sjukdomar. Detta är viktiga steg för att behålla personal, utveckla kompetens och säkerställa kvalitet i vården. För att möta den Nationella handlingsplanen för personer med kognitiv sjukdom finns från mitten av 2025 en demenssamordnare inom vård och omsorg.

Ett viktigt utvecklingssteg har varit samarbetet med Mälardalens universitet. Hösten 2024 blev Bergsmansgatans särskilda boende ett akademiskt boende. Ett akademiskt äldreboende är en verksamhet som kombinerar vård och omsorg med forskning, utveckling och utbildning – där kunskap och praktik möts för att förbättra livskvaliteten för äldre. Det syftar till att skapa en lärande miljö där medarbetare, studenter och forskare bidrar till att utveckla framtidens äldreomsorg. Det stärker möjligheten att arbeta med forskning, implementera evidensbaserade arbetssätt och skapa en attraktiv arbetsmiljö. Det är en satsning som kommer att påverka både vårdens utveckling och kompetensförsörjningen positivt framåt.

Inför planperioden är det nödvändigt att fortsätta utveckla hälso- och sjukvården i linje med Nära vård och de förväntade kommande lagförändringarna. 1 juli 2026 föreslår regeringen ändringar i tandvårdslagen, patientlagen och hälso- och sjukvårdslagen. De innebär bland annat ett tydligare kommunalt ansvar för avancerad vård i hemmet, förstärkt patientdelaktighet, en stärkt samverkan med regionerna och det införs krav på att det ska finnas en medicinskt ansvarig för rehabilitering i kommunen. I och med föreslagen ändring så tas termen hemsjukvård bort och ersätts i tillämpliga fall med hälso- och sjukvård i hemmet.

Sala kommun står inför en omfattande utveckling av hälso- och sjukvården under kommande planperiod. Växande behov, nya lagkrav och en förskjutning av vården från sjukhus till hemmet gör att behov finns på strategiska satsningar gällande bemanning, kompetens och samverkan.

ADMINISTRATIVT STÖD

Verksamheten fungerar som ett stöd till Vård- och omsorgskontorets kärnverksamhet avseende olika IT-system, kvalitetsutveckling, uppdrag av olika karaktär samt övriga administrativa uppgifter. Verksamheten delas med Social – och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområden.

Ekonomi

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Kostnader	612,9	578,8	613,2	643,9	671,8	704,4
Intäkter	-72,5	-58,2	-60,6	-62,4	-64,3	-66,2
Summa	542,6	520,6	552,6	581,5	607,5	638,2

Inga större förändringar förväntas ske för budgetåret. För planåren kan förändringar ske beroende på hur den demografiska utvecklingen ser ut framåt. Det påverkas också av när öppningen av äldreboendet på Bergsmansgatan 30 kan träda i kraft.

Verksamhetens nettokostnader

Tkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Nämndsövergripande	7 107,6	-9 455,1	12 450,4	13 101,0	13 686,8	14 378,5
Administration	13 054,8	15 182,6	15 653,26	16 472,0	17 208,4	18 078,0
FO	115 958,5	118 757,9	118 167,4	124 347,0	129 907,0	136 472,1
Rehab och Ssk	54 599,4	60 307,6	60 215,2	63 259,0	66 087,6	69 427,3
HTJ	128 795,1	123 635,3	127 468,0	134 134,0	140 132,0	147 210,4
SÄBO	223 081,9	212 168,6	218 745,9	230 186,0	240 438,0	252 630,4
Summa	542 597,5	520 597,0	552 600,0	581 500,0	607 500,0	638 200,0

I budget 2025 låg det mesta av besparingen för att komma i ram. Detta är i budget 2026 åtgärdat och nämnden har 2026 en budget i balans. De prioriterade medlen till nämnden har dessa fördelats procentuellt i förhållande på verksamhetens storlek. Detta kan komma att förändras för planperioden beroende på demografiutveckling och behov.

Investeringar

Tkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Program eller projekt		0	0,1	0,1	0,1
Summa					

En öppning av B30 är den stora investeringen under planåren. Beräknas i dagsläget öppnas 2028. Redan beviljad i tidigare beslutad budget. För övrigt består investeringarna av löpande utbyte av inventarier och digital utveckling.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål

ETT VÄXANDE SALA

Detta mål behandlar områden växande, som har flera dimensioner. En viktig dimension är att individer ges möjlighet att utvecklas och växa som individer, i ett livslångt lärande. En annan dimension är att kommunen också växer befolkningsmässigt och ekonomiskt hållbart.

Sala ska erbjuda attraktiva boenden och verka för arbetstillfällen, stärkt näringsliv och bra utbildning i hela kommunen.

Grunduppdragsmål	Indikator	Nyckeltal	2023	2024	2025	Utveckling
Stärka brukarens delaktighet	Brukarinflytande verksamhetsnivå (LSS)	Enhetsundersökning (LSS), enheterna har regelbundna, gemensamma möten för de boende, bostad med särskild service, andel (%)	69	85	*2	
Stärka brukarens delaktighet och inflytande	Brukarinflytande verksamhetsnivå, Hemtjänst	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	95	93	*	
Stärka Brukarens delaktighet och inflytande	Hjälpens utförande verksamhetsnivå, Särskilt boende	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - tillräckligt med tid, andel (%)	74	79	*	
Främja jämlika levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning	Brukarbedömning sysselsättning, SoL	Brukarbedömning sysselsättning, SoL- Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	92	88	*	
Stärka brukarnas inflytande och delaktighet	Brukarinflytande verksamhetsnivå (DV, LSS)	Enhetsundersökning LSS- Enheterna har regelbundna, gemensamma möte, daglig verksamhet, gemensamma möte,	75	85	*	

² * Utfall finns ännu inte publicerat.

		daglig verksamhet, andel (%)				
--	--	---------------------------------	--	--	--	--

NULÄGESANALYS

Kontorets samlade analys av Kommunfullmäktiges utvecklingsmål under verksamhetsåret 2026

ANALYS

Ett växande Sala inom Vård och omsorgskontoret innebär att vi inte bara förvaltar det vi har – utan också stärker brukarens delaktighet och skapar förutsättningar för jämlika villkor. Inom LSS syns en tydlig förbättring när det gäller brukarnas inflytande, vilket är resultatet av engagerad personal och tydliga strukturer för gemensamma/inkluderande möten och samtal. Samtidigt pekar vissa indikatorer på minskad upplevelse av inflytande, inom sysselsättning SoL och minskad hänsyn till önskemål och åsikter inom hemtjänsten. Många av verksamheternas indikatorer befinner sig inom de 25 % bästa i landet i mätningarna trots det så behöver aktiviteter genomföras för att fortsätta höja sitt resultat.

MÅLBILD

För att nå måluppfyllelse enligt Kommunfullmäktiges utvecklingsmål ska kontoret:
Säkerställa att jämlikhet och likvärdighet råder både vad avser trygghet och service.
Visa på ett ökat resultat i brukarnöjdhet gällande delaktig, inflytande och hjälpens utförande.

STRATEGI OCH GENOMFÖRANDE

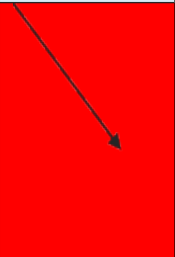
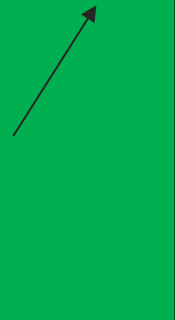
Åtgärdsförslag – på kort och lång sikt

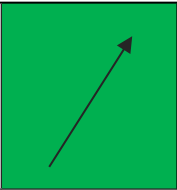
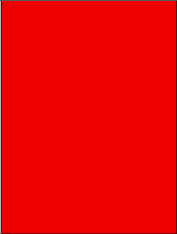
Åtgärd	Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning (när/hur)
Öka brukarinflytande och delaktighet. (LSS)	Samtliga verksamheter har forum för att skapa brukarinflytande och delaktighet.	Enhetschef	2026	Delår Årsbokslutet Indikator i Kollada
Öka möjligheten till brukarinflytande och delaktighet (HTJ- Sociopsykiatri)	Skapa fler arbetssätt för att inhämta åsikter och önskemål om hjälpens utförande.	Enhetschef	2026	Delår Årsbokslut Indikator i Kollada

Öka upplevelse av att insatsen som ges är med tillräcklig tid under brukartiden. (SÄBO/HSL)	Införa enhetsgemensamt arbetssätt för närvarande bemötande vid alla vård och omsorgsinsatser.	Enhetschef	2026	Delår Årsbokslut Indikator i Kollada
--	---	------------	------	--

ETT HÅLLBART SALA

Detta mål behandlar områdena hållbarhet, fokus på människors hälsa och välmående genom hela livet. Sala ska vara en socialt hållbar kommun för människor i alla livsskeden, och arbetar innovativt för ökad mångfald och välfärd. Kommunen värnar om naturtillgångar och strävar efter ekologisk mångfald och att bli fossilfri. Kulturarvet vårdas noggrant, och vi bygger för framtiden med respekt för kulturella värden. Goda kommunikationer utnyttjar närheten till större städer och natur- och kulturvärden. Resurser ska användas för god ekonomisk hushållning med långsiktiga investeringsplaner och tydliga prioriteringar.

Grunduppdragsmål	Indikator	Nyckeltal	2023	2024	2025	Utveckling
Upprätta hög kvalitet och kontinuerlig utveckling	Väntetid till särskilt boende	Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	69	90	*	
Upprätta hög kvalitet och kontinuerlig utveckling	Genomförandeplan (LSS, bostad)	Enhetsundersökning LSS – brukare med en aktuell genomförandeplan som innehåller individuellt utformade mål, bostad med särskild service, andel (%)	99	100	*	
Upprätta hög kvalitet och kontinuerlig utveckling	Genomförandeplan (Daglig verksamhet, LSS)	Enhetsundersökning LSS – brukare med en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet, daglig verksamhet, andel (%).	97	97	*	

Upprätta hög kvalitet och kontinuerlig utveckling	Information om förändringar	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – information om förändringar, andel (%)	76	79	*	
Öka trygghet och välbefinnande för äldre	Folkhälsan förbättras	Fallskador bland personer 65 +, 3-årsm, antal slutenvårdstillfällen/100 000 inv	3950	Planerad publicering v. 49, 2025		

NULÄGESANALYS

Kontorets samlade analys av Kommunfullmäktiges utvecklingsmål under verksamhetsåret 2026

ANALYS

Inom ramen för målet att upprätthålla hög kvalitet och kontinuerlig utveckling visar indikatorerna en blandad bild.

Väntetiden till särskilt boende har ökat från 69 dagar år 2023 till 90 dagar år 2024. Vilket visar på att efterfrågan är högre än tillgången. Längre väntetid påverkar inte bara den enskilde individens trygghet, utan även hela omsorgskedjan negativt, särskilt inom hemtjänst och korttidsverksamhet. Aktiviteter för att minska väntetiden är viktigt att genomföra under 2026.

LSS-verksamheterna visar upp goda resultat. Andelen brukare inom bostad med särskild service som har en aktuell genomförandeplan med individuellt utformade mål ökade från 99 till 100 procent. Det tyder på att arbetet med individuellt stöd och dokumentation håller hög kvalitet och att verksamheten har en stark struktur för uppföljning. Även inom daglig verksamhet är nivån hög, där 97 procent av brukarna har genomförandeplaner med dokumentation om delaktighet – ett resultat som hållit sig stabilt mellan åren. Dock finns utrymme att nå full måluppfyllelse även där.

När det gäller fallskador så är 2023 års utfall den senast publicerade data. Resultat för 2023 visar dock på ett behov av att effektivisera nuvarande insatser alternativt utveckla nya riktade insatser för att förebygga fallskador. Det är flera kontor involverade i lösningen att arbeta förebyggande där Vård och omsorgskontorets olika insatser endast utgör en del av det arbetet som kan göras för att minska antalet fallskador.

MÅLBILD

För att nå måluppfyllelse enligt Kommunfullmäktigesutvecklingsmål, vilka åtaganden behöver kontoret genomföra:

Kontoret ska upprättat hög kvalitet och kontinuerlig utveckling på de insatser som utförs.

Kontoret ska öka trygghet och välbefinnande genom förebyggande insatser.

--

STRATEGI OCH GENOMFÖRANDE

Åtgärdsförslag – på kort och lång sikt

Åtgärd	Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning (när/hur)
Upprätthålla hög kvalitet och kontinuerlig utveckling. (Väntetid till särskilt boende)	Effektivisera processerna från beslut till inflytt.	Verksamhetschef och Enhetschef	2026	Årsbokslut Mätetal i Kolada
Upprätthålla hög kvalitet och kontinuerlig utveckling. (Genomförandeplan LSS bostad)	Öka andelen som har en aktuell genomförandeplan.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Enhetsundersökning, Kolada Dokumentationsgranskning
Upprätthålla hög kvalitet och kontinuerlig utveckling. (Genomförandeplan LSS daglig verksamhet)	Öka andelen som har en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet vid upprättandet.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Enhetsundersökning, Kolada Dokumentationsgranskning
Öka trygghet och välbefinnande för äldre. (Fallskador 65+)	Alla enheter ska arbeta förebyggande för att undvika fallskador.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Mätetal i Kolada
Upprätta hög kvalitet och kontinuerlig utveckling (Information om förändring, hemtjänst)	Utveckla fler sätt att ge Information om förändringar av insatserna till brukare.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Mätetal i Kolada

ETT TRYGGT OCH RÄTTVIST SALA

Detta mål behandlar att skapa insyn och inflytande för våra medborgare, föreningar och näringsliv för att stärka trygghet och demokrati. Kommunmedborgare ska ha lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Tillsammans arbetas det för ett jämlikt och jämställt samhälle där alla bidrar till varandras trygghet. Delaktighet ökar förtroendet.

Grunduppdragsmål	Indikator	Nyckeltal	2023	2024	2025	Utveckling
Säkerhetsställa rättsäkerhet och likabehandling	Brukarbedömning Särskilt boende	Brukarbedömning Särskilt boende Äldreomsorg - helhetssyn andel (%)	79	88	*	
Säkerhetsställa rättsäkerhet och likabehandling	Riskförebyggande åtgärder	Andel riskbedömningar (Fall, nutrition, mm)	56	*	*	
Öka trygghet och välbefinnande för äldre	Sjuksköterskor per plats	Enhetsundersökning, äldreomsorg sjuksköterskor/plats särskilt boende, äldreomsorg, vardagar, antal	0,04	*	*	
Stärka brukarnas delaktighet och inflytande	Brukarbedömning boende särskild service, SoL	Brukarbedömning boende särskild service SoL – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	86	71	*	
Stärka brukarnas delaktighet och inflytande	Brukarbedömning boendestöd, SoL	Brukarbedömning boendestöd SoL – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	89	79	*	
Säkerhetsställa rättssäkerhet och likabehandling	Bemötande, hemtjänst	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - alltid bra bemötande, andel (%)	83	79	*	

NULÄGESANALYS

Kontorets samlade analys av Kommunfullmäktiges utvecklingsmål under verksamhetsåret 2026

ANALYS

Trygghet och rättvisa inom Vård - och omsorgskontoret handlar om hur människor upplever sin vardag. Analysen visar både positiva och negativa tendenser i utvecklingen mellan 2023 och 2024. Inom särskilt boende har helhetsbedömningen från brukare förbättrats – från 79 % till 88 %. Det är en mycket positiv utveckling som tyder på ett ökat förtroende och nöjdhet bland de äldre, vilket i sin tur stärker tryggheten i vardagen.

Andelen genomförda riskbedömningar inom äldreomsorgen har inte redovisat för 2024, vilket försvårar analysen av hur rättssäkerheten i det förebyggande arbetet har utvecklats. Riskbedömningar är centrala för att förebygga ohälsa, fall och undernäring och bör följas upp kontinuerligt. Sjukskötersketätheten i särskilt boende ligger på en låg nivå, med 0,04 sjuksköterskor per boendep plats. Det kan påverka trygghet och kontinuitet, särskilt på kvällar och helger.

En negativ utveckling ses i brukarbedömningarna inom socialpsykiatri, både gällande boende och boendestöd enligt SoL. Andelen brukare som upplever att de får bestämma om saker som är viktiga har sjunkit: från 86 % till 71 % i boende särskild service enligt SoL och från 89 % till 79 % i boendestöd. Det signalerar att delaktighet och självbestämmande har försämrats.

Även inom hemtjänsten finns en nedgång i resultatet. Andelen brukare som uppger att de alltid får ett bra bemötande har minskat från 83 % till 79 %. Det är en försämring som bör uppmärksammas, då bemötande är avgörande för förtroende, trygghet och upplevelse av värdighet i omsorgen.

Verksamheterna behöver arbeta vidare med att bibehålla och öka de positiva resultaten inom särskilt boende och samtidigt vända det negativa resultatet inom socialpsykiatri och hemtjänst genom att stärka delaktighet, självbestämmande och bemötande. Även att bibehålla sjukskötersketätheten, säkerställa systematiska riskbedömningar och utveckla arbetssätt som stärker trygghet, kontinuitet och rättssäkerhet i hela omsorgen är ett fortsatt viktigt arbete.

MÅLBILD

För att nå måluppfyllelse enligt Kommunfullmäktigesutvecklingsmål, vilka åtaganden behöver kontoret genomföra?

Säkerställa att rättssäkerhet och likabehandling i arbetet som utförs.

Öka trygghet och välbefinnande för äldre.

Stärka brukarnas delaktighet och inflytande.

STRATEGI OCH GENOMFÖRANDE

Åtgärdsförslag – på kort och lång sikt

Åtgärd	Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning (när/hur)
Säkerhetsställa rättssäkerhet och likabehandling. (Brukarbedömning SÄBO)	Öka den totala nöjdheten	Enhetschef	2026	Årsbokslut Brukarbedömning Kolada
Säkerhetsställa rättssäkerhet och likabehandling. (Riskförebyggande åtgärder)	Öka antalet riskbedömningar och följsamhet av det riskförebyggande arbetet.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Kolada
Ökad trygghet och välbefinnande för äldre (sjuksköterskor/plats)	Bibehålla bemanning av sjuksköterskor och sträva efter en god kontinuitet.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Kolada
Säkerhetsställa rättssäkerhet och likabehandling. (Bemötande HTJ)	Planera och använda tiden så att brukaren känner sig respekterad och delaktig.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Kolada
Öka brukarnas delaktighet och inflytande (Brukarbedömning boendestöd (SoL)	Utveckla fler arbetssätt som ger brukarna inflytande över sitt stöd.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Brukarundersökning, Kolada
Öka brukarnas delaktighet och inflytande (Brukarbedömning boende särskild service (SoL)	Utveckla fler arbetssätt som ger brukarna inflytande över sitt stöd.	Enhetschef	2026	Årsbokslut Brukarundersökning Kolada

VERKSAMHETSPLAN 2026–2029
NÄMND/STYRELSE/KONTOR

ANTAGEN § 110 | 2025-10-23 | DIARIENUMMER 2025/13
SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress: Box 304, 733 25 Sala

Vård- och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Äldre- och omsorgsnämnden

MISSIV

Riskinventering Internkontrollplan 2026

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Äldre- och omsorgsnämnden tilldelas Riskinventering internkontrollplan för år 2025 gällande nämndens verksamhetsområde.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Äldre- och omsorgsnämnden föreslås besluta,

att godkänna riskinventeringen för internkontrollplan 2026 enligt förslag i bilaga.

Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Bilagor:

- 1 Internkontrollplan – Riskinventering 2026
- 2 Internkontrollplan – KS och alla kontor

Vård- och omsorgskontoret

CHECKLISTA

**Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet
och de Horisontella principerna**

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Vård- och omsorgskontoret

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

RISKANALYS INTERN KONTROLL 2026

ÄLDRE- OCH OMSORGSNÄMND - KONTORET FÖR VÅRD OCH OMSORG

Riskidentifiering			Riskvärdering			Riskhantering	Riskkontroll
Kontrollområde	Händelse	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Befintliga rutiner och arbetssätt för riskhantering	Åtgärd
Efterlevnad av lagar, regler, tecknade avtal och övriga styrdokument	Välfärdsbrottslighet	Felaktig inhämtning av fakturaunderlag.	2	2	4	Efterlevnad av befintliga rutiner och arbetssätt	Kontrollpunkt ej till Interkontrollplan
Efterlevnad av lagar, regler, tecknade avtal och övriga styrdokument	Välfärdsbrottslighet	Ersättning betalas ut från flera myndigheter och arbetsgivare till medarbetare med timanställning	3	2	6	Vid misstanke kontaktas personalkontoret för vidare hantering.	Kontrollpunkt ej till Internkontrollplan
Grunduppdragets utförande - Kvalitet	Krisledning	Avsaknad av krisledning, risk för att inte kunna upprätthålla samhällsviktig service.	3	3	9	Upprättad krisledning, alla verksamheter har upprättade kontinuitetsplaner.	Kontrollpunkt till Interkontrollplan
Efterlevnad av lagar, regler, tecknade avtal och övriga styrdokument	Prognos säkerhet	Bristfällig information om ekonomiskt utfall	2	3	6	Efterlevnad av befintliga rutiner och arbetssätt	Kontrollpunkt ej till Interkontrollplan
Grunduppdragets utförande - Kvalitet	Rekrytering av medarbetare	Avsaknad av medarbetare som är behöriga för sitt uppdrag	2	4	8	Differentiering av arbetsuppgifter.	Kontrollpunkt ej till Interkontrollplan

Grunduppdraget sutförande – Kvalitet	Verkställa biståndsbeslut inom lagstadgad tid	Klarar ej att verkställa beslut inom lagstadgad tid	3	4	12	Effektivisera processer vid utskrivning.	Kontrollpunkt till Interkontrollplan
Grunduppdraget sutförande – Kvalitet	Hantering av avvikelser	Bristfälliga analyser av avvikelser.	4	2	8	Efterlevnad av befintliga rutiner och arbetssätt.	Kontrollpunkt ej till Interkontrollplan
Grunduppdraget sutförande – Kvalitet	Ge möjlighet till inflytande via medborgardial og och medborgarförs lag	Avsaknad av dialoger - låg svarsfrekvens på enkäter	4	2	8	Följa upprättade planer för dialog och hantering av enkäter.	Kontrollpunkt ej till Interkontrollplan
Grunduppdraget sutförande – Kvalitet	Högre sjukfrånvaro pga av ansträngd ekonomisk situation	Höga sjuktal	3	3	9	Efterlevnad av befintliga rutiner och arbetssätt	Kontrollpunkt ej till Interkontrollplan

RISKIDENTIFIERING

Kontrollområden: Kommunövergripande kontrollområden beslutas av KS och varje nämnd ska bedöma riskerna i den egna verksamheten inom kontrollområdena. Nämndsövergripande kontrollområden anges i riktlinje.

Händelse: Här anges vilken händelse som man bedömt.

Risk: Här beskrivs vad risken består av, vad kan hända? (Allt man kan komma på tas upp för att riskvärderas)

RISKVÄRDERING

Sannolikhet: Hur sannolikt är det att risken inträffar? Bedömning görs enligt skala 1–4.

Konsekvens: Hur allvarig är konsekvensen av det inträffade? Bedömning görs enligt skala 1–4.

Riskvärde: En samlad bedömning görs av risken utifrån resultatet av bedömningen av sannolikhet och konsekvens.

RISKHANTERING

Befintliga rutiner och arbetssätt för riskhantering: Finns det riktlinjer/rutiner för att hantera risken? Beskriv på vilket sätt och av vem/vilken funktion som risken hanteras. (Kan vara ett underlag till att förstå riskvärderingen)

RISKKONTROLL:

Åtgärd: Ska risken vidare till internkontrollplan eller bedöms riskhanteringen vara tillräcklig? POLITISKT BESLUT.

INTERNKONTROLLPLAN 2025

ÄLDRE- OCH OMSORGSNÄMND - KONTORET FÖR VÅRD OCH OMSORG

Kontroll-område	Risk	Kontrollaktivitet	Kontrollfrekvens	Uppföljningsansvarig	Rapporterings-tillfälle	Rapportera till	
Efterlevnad av lagar, regler, tecknade avtal och övriga styrdokument		Efterlevnad av befintliga rutiner och arbetssätt	2ggr/år	Verksamhetschef	Delårsbokslut och Årsbokslut	ÄoN	
Efterlevnad av lagar, regler, tecknade avtal och övriga styrdokument	Bristfällig information om ekonomiskt utfall	Efterlevnad av befintliga rutiner och arbetssätt	2ggr/år	Verksamhets controller och Verksamhetschef	Delårsbokslut och Årsbokslut	ÄoN	
Beslutade mål och/eller aktiviteter i verksamhetsplan			2gg/år	Verksamhetschef	Delårsbokslut och Årsbokslut	ÄoN	
Grunduppdragets utförand	Klarar ej att verkställa beslut inom lagstadgad tid.	Antal icke verkställda beslut	Årligen	Verksamhetschef	Årsbokslut	ÄoN	

e - kvalitet							
Grundup pdragets utförand e - Kvalitet	Högre sjukfrånvaro pga av ansträngd ekonomisk situation	Sjukfrånvarostatistik	2ggr/år	Verksamhetschef	Delårsbokslut och Årsbokslut	ÄoN	

Vård- och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Äldre- och omsorgsnämnd

MISSIV

Nämnduppdrag 2024-11-14 - Handlingsplan för besparingar 2025 - Måltidskostnader

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Äldre- och omsorgsnämnden uppdrog till Vård- och omsorgskontoret under sammanträdet i juni 2025

att ge vård- och omsorgskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att använda extern utförare att leverera matlådor för att minska kostnaden för hemtjänsten.

att tillsammans med Måltidsenheten utreda möjligheten att tillhandahålla matlådor för avhämtning.

att ge vård- och omsorgskontoret och kostenheten i uppdrag att gemensamt utreda möjligheten att arbeta vidare med förändrat måltidsupplägg med målet att på sikt gå över till en rätt per dag på vardagar, med bibehållen kvalitet.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet kan innebära ekonomiska besparingar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att inte tillämpa en annan utförare vid leverans av matlådor i hemtjänsten.

att förändra måltidsupplägget till en rätt per dag, med möjlighet till alternativ.

att informationen läggs till handlingarna.

Bilagor:

- 1 ÄON Tjänsteskrivelse - Nämnduppdrag 2024-11-14 - Måltidskostnader
- 2
- 3

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Vård- och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
Vård- och omsorgschef

Äldre- och omsorgsnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

Nämnduppdrag 2025-06-12 Måltidskostnader

BAKGRUND

Äldre- och omsorgsnämnden uppdrog till Vård- och omsorgskontoret under sammanträdet i juni 2025:

att ge vård- och omsorgskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att använda extern utförare att leverera matlådor för att minska kostnaden för hemtjänsten.

att tillsammans med Måltidsenheten utreda möjligheten att tillhandahålla matlådor för avhämtning.

att ge vård- och omsorgskontoret och kostenheten i uppdrag att gemensamt utreda möjligheten att arbeta vidare med förändrat måltidsupplägg med målet att på sikt gå över till en rätt per dag på vardagar, med bibehållen kvalitet.

Äldreomsorgen står inför en ansträngd ekonomi och behöver vidta åtgärder för att skapa långsiktig hållbarhet. Samtidigt är det avgörande att fortsatt kunna erbjuda näringsriktiga måltider av hög kvalitet med bibehållen valfrihet för de äldre. Måltiderna är en central del av både hälsa, välbefinnande och livskvalitet. Varje vecka lägger personal inom äldreomsorgen många timmar på att stödja brukare i samband med måltider – inte enbart vid själva matleveransen, utan även genom läkemedelshantering, hygien, förflyttningar och social samvaro. För att undersöka möjligheter till kostnadseffektivisering har vård- och omsorgskontoret, i dialog med måltidsenheten, utrett förutsättningarna för förändringar i hanteringen av matlådor i ordinärt boende samt utbudet av rätter på särskilt boende (SÄBO).

MATLÅDOR I ORDINÄRT BOENDE

I dag levereras cirka 304 matlådor per vecka till personer i ordinärt boende. Endast 46 av dessa matlådor har beslut som serviceinsats, varav 27 i Västerfärnebo där personal ändå behöver utföra andra omsorgsinsatser. Övriga 253 matlådor är kopplade till omvårdnadsbeslut där personal behövs kring måltiden. Det innebär att en övergång till extern leverantör av matlådor inte bedöms som ekonomiskt försvarbar i dagsläget, då volymerna är för små och personalresurser inte kan frigöras i den omfattning som vore nödvändig.

Kommunens tre äldrekök (Jakobsbergsgården, Johannesbergsgatan och Björkgården) producerar redan i dag matlådor till personer i ordinärt boende. Efterfrågan har ökat, särskilt på Johannesbergsgatan där antalet beställningar vissa dagar motsvarar antalet boende i huset. Intäkterna från matlådor till ordinärt boende uppgick 2024 till cirka 1,42 miljoner kronor och har under perioden januari–augusti 2025 uppgått till cirka 0,9 miljoner kronor.

Måltidsenheten ser behov av politisk inriktning för hur kommunen långsiktigt ska hantera matlådor till ordinärt boende. För att säkra mathanteringen och kvalitet

skulle investeringar i utrustning för nedkylning och paketering kunna krävas, alternativt att upphandla extern leverantör av kylda matlådor. Ett exempel är Sodexo, som erbjuder kylda matlådor med leverans veckovis direkt hem till brukaren. Priset ligger på 65–75 kr per portion. För att det ska vara realistiskt krävs större volymer än vad Sala kommun i dag har.

TILLHANDAHÅLLA MATLÅDOR FÖR AVHÄMTNING

Måltidsenheten har idag uppdraget att tillaga och servera måltider i förskola, skola och på äldreboenden. Måltidsenheten har idag inget formellt uppdrag att tillaga måltider inom hemtjänsten.

Matlådor inom hemtjänsten är en stor och komplex verksamhet. Målgruppen kräver kontroll av kritiska kontrollpunkter till exempel temperatur och tid för att maten ska vara säker att äta. Måltidernas näringsinnehåll skiljer sig från de krav som finns på skolmåltider. Vi ser även att det finns olika preferenser vad gäller menyplanering för skola och äldreomsorg. Inom Måltidsenheten har vi därför olika menyer för de olika verksamheterna där äldreomsorgens meny även innehåller specialkost för personer med tugg- och svälj svårigheter.

Måltidsenheten ser inte att det finns förutsättningar att tillaga matlådor till hemtjänsten i Ransta och Möklinta. Att genomföra ett beslut om matlådor skulle innebära att måltidsenheten inte kan leva upp till näringsriktiga måltider enligt Riktlinjer för måltider inom äldreomsorgen. Måltidsenheten skulle inte heller kunna tillmötesgå de äldres behov och önskemål i menyn vilket sannolikt skulle innebära kritik på de matlådor måltidsenheten levererar då de är anpassade efter skolelevernas preferenser.

ENRÄTTSMENY PÅ SÄRSKILT BOENDE (SÄBO)

På SÄBO serveras i dag två lunchrätter vardagar och en lunchrätt på helger. Under våren och sommaren 2025 har en modell med endast en lunchrätt på helgerna testats, framför allt på Björkgården. Testet har mottagits positivt – både av personal och brukare. Den rätt som serverats har ofta varit det alternativ som redan tidigare valdes av cirka 90 procent. Fördelen har varit att kökspersonalen kunnat lägga mer tid på tillbehör och presentation, vilket höjt kvaliteten.

En övergång till en lunchrätt per dag kan innebära minskade kostnader. Bedömningen är att bemanningen kan minskas inom äldre köken, motsvarande en besparing på cirka 0,5 miljoner kronor per år vilket medför en minskad kostnad för matportionerna som levereras till SÄBO. Matportionerna som levereras till SÄBO skulle med ovanstående då kunna minskas med 2,50kr per portion, motsvarande en besparing på cirka 171 600kr per år.

Det finns dock risker med en enrättsmeny. Variationen i menyn kan bli begränsad och efterfrågan på specialkost öka. Smakpreferenserna varierar – vissa brukare önskar traditionell husmanskost, medan andra föredrar modernare och kryddstarkare rätter. En möjlighet är att behålla valfriheten genom att erbjuda ett

enklare stående alternativ, exempelvis "veckans soppa" eller variation i tillbehör såsom potatis, ris, pasta eller olika sallader.

SAMMANFATTNING

Utredningen visar att möjligheten till ekonomiska besparingar via extern leverantör av matlådor i ordinärt boende inte är möjlig, då volymerna är små och personalresurserna inte kan frigöras i någon större utsträckning. På SÄBO finns däremot potential att sänka kostnader genom en övergång till en lunchrätt per dag, i kombination med enklare alternativ för att bevara valfriheten. Ytterligare kostnadsminskningar kan uppnås genom att ta bort dessert på vardagar.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Vård- och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Äldre- och omsorgsnämnden

MISSIV

BOM-tider inom hemtjänsten

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Äldre- och omsorgsnämnden ger i uppdrag till Vård - och omsorgskontoret att se över de BOM-tider som finns inom hemtjänsten.

Ekonomiska konsekvenser

Uppdraget ger inga ekonomiska konsekvenser, den tomma tiden kommer fyllas av serviceinsatser då LOV avskaffas från och med 2026-01-01.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att informationen läggs till handlingarna.

att ge Vård- och omsorgskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att ta ut en avgift för sent avbokade besök.

Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Bilagor:

- 1 ÄON Tjänsteskrivelse – Minska BOM-tider i hemtjänsten

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Vård och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
Tf Kontorschef ÄON

Äldre- och omsorgsnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

Minska BOM-tiderna i hemtjänsten

BAKGRUND

Äldre- och omsorgsnämnden uppdrog till Vård- och omsorgskontoret under sammanträdet i juni 2025:

att ge vård- och omsorgskontoret i uppdrag att förklara hur arbetet med de BOM-tider som finns i hemtjänstens planering hanteras.

För att helheten ska gå att förstå behöver en förklaring ges gällande benämningar av tiden.

Definition luckor och BOM-tid

Inom hemtjänsten finns det luckor i planeringen och BOM-tider. Skillnaden på dem två är:

Luckor: Uppstår i planeringen när inga insatser finns att utföra just den tiden, på grund av rätten till heltid, borttagande av delade turer samt som en följd av den nya arbetstidslagen. För att ta hänsyn till ovanstående vid schemaläggning innebär det att för många medarbetare är schemalagda på eftermiddagarna jämfört med hur behovet ser ut.

BOM-tider: Uppstår när mottagaren samma dag eller tätt inpå avsäger sig sin planerade insats. BOM-tider uppstår på grund av avbokning från slutenvård där vi planerat in ledsagning, mottagarnas olika dagsform, besök av anhörig samt vid akutinläggningar på sjukhus.

Beslutet att avskaffa LOV (Lagen om valfrihet) på serviceinsatser inom hemtjänsten kommer att underlätta för att minska luckorna som finns i planeringen. Arbetet med att överta serviceinsatserna som idag utförs av LOV företagen kommer att pågå under hösten. Något exakt antal på hur många timmar det rör sig om är i dagsläget svårt att veta, då biståndsenhetens arbete med att ompröva besluten fortfarande pågår. Först när det arbetet är färdigt går det att veta hur många mottagare som väljer att använda sig av RUT-avdrag och hur många som kommer att välja Sala kommun som utförare.

Obligatoriska utbildningar kommer även fortsättningsvis att planeras i på de tider där det finns luckor i planeringen.

BOM-tiderna är svårare att förutse och därmed undvika på grund av att våra mottagare är äldre och sköra och deras dagsform varierar kraftigt från dag till dag. Verksamheten kommer att arbeta för att minska antalet besök som avsägs nära eller till och med så sent så att medarbetaren redan finns på plats hos mottagaren.

För att underlätta arbetet med BOM-tiderna föreslår verksamheten att nämnden ger ett uppdrag att utreda möjligheten kring att ta ut en avgift för besök som avsägs på kortare varsel än två dagar, i de fall där det inte finns ett giltigt skäl. Ex akutinläggning på sjukhus.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?

JA ☐ NEJ ☒

Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?

JA ☒ NEJ ☐

Kan beslutet utesluta någon från samhället?

JA ☐ NEJ ☒

Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?

J ☒ NEJ ☐

Om **NEJ** – varför inte?

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Vård- och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Äldre- och omsorgsnämnden

MISSIV

Nämndinitiativ 2025-09-18, Moderaterna: Möjliggör fler utevistelser för äldre!

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Moderaterna inkom med ett nämndinitiativ under Äldre- och omsorgsnämndens sammanträde 2025-09-18 gällande möjliggörandet av fler utevistelser för äldre. Initiativet beslutades att hanteras under sammanträdet i oktober.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet kommer inte att innebära några ekonomiska konsekvenser.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att lämna nämndinitiativet utan åtgärd.

Bilagor:

- 1 Moderaterna Nämndinitiativ 2025-09-18 Möjliggör fler utevistelser för äldre
- 2 ÄON Tjänsteskrivelse – Moderaterna Nämndinitiativ 2025-09-18
- 3 ÄON Protokollsutdrag § 103 Övriga frågor

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Vård- och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
Verksamhetschef/Vård o omsorg

TJÄNSTESKRIVELSE

Nämndinitiativ 2025-09-16

BAKGRUND

Moderaterna har inkommit med ett nämndinitiativ gällande möjligheten att öka antalet utomhusvistelser för personer på särskilda boenden (SÄBO) i Sala kommun.

I initiativet lyfts att äldre på särskilda boenden alltför sällan får möjlighet att vistas utomhus, trots att Socialtjänstlagens nationella värdegrund betonar äldres rätt till ett värdigt liv och välbefinnande. Moderaterna menar att utevistelser bidrar till ökad fysisk hälsa, välbefinnande och livskvalitet.

Förslaget innebär att Äldre- och omsorgsnämnden ger vård och omsorgskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att använda den så kallade BOM-tiden i hemtjänsten (tid då personalen inte är fullt sysselsatt i planerade arbetsuppgifter) för att skapa fler möjligheter till utevistelser. Nämndinitiativet föreslås införas under tertial 2 2026.

Vård- och omsorgskontorets yttrande

Vård- och omsorgskontoret delar uppfattningen om att utevistelser är en viktig del i ett värdigt liv och god livskvalitet för äldre personer. Våra särskilda boenden arbetar redan idag för att möjliggöra utevistelser genom:

- att inkludera önskemål om utevistelser i de boendes individuella genomförandeplaner,
- att använda trädgårdar, balkonger och närmiljö för fika, promenader och högtider,
- att hjälpmedel och anpassade kläder finns för att underlätta utevistelser,
- att samverka med anhöriga och frivilliga för att skapa fler möjligheter.

Hög arbetsbelastning och sjukfrånvaro hos medarbetare, samt akuta situationer och fysiska förutsättningar hos de boende gör att det inte alltid är möjligt att säkerställa utevistelser för alla.

BOM-tid är inte att betrakta som "överbliven tid", utan används till dokumentation, planering och hantering av oförutsedda situationer. Tiden som benämns som BOM-tid behöver delas upp i luckor i planeringen och ren BOM-tid. BOM-tid uppstår då ett inplanerat besök blir inställt på kort varsel, avbokningen kan exempelvis bero på ett akut läkarbesök inläggning på sjukhus eller ett besök från anhörig. En lucka i planeringen uppkommer när behovet av insatser inte matchar antalet medarbetare som är i tjänst på just den tiden, vanligtvis under eftermiddagarna. Arbetstiden är förlagt efter att klara arbetstidslagen och rätten till heltid.

Framåt kommer luckorna i planeringen användas för arbetet med övertagandet av LOV, vilket kommer att kräva verksamhetsområdets resurser. Inom Särskilt boende anses de boendes behov vara tillgodosedda genom de insatser som pågår.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Nämndinitiativ: Möjlighet att öka antalet utomhusvistelser för våra äldre!

Det har i närtid uppmärksammats på nationell nivå att äldre på särskilda boenden alltför sällan får möjlighet att vistas utomhus. Trots att Socialtjänstlagens nationella värdegrund tydligt slår fast att äldre ska ha rätt till ett värdigt liv och välbefinnande, finns det idag varken lagstadgad rätt eller tydliga rutiner som garanterar utevistelser.

I väntan på att detta sker så vill vi i Moderaterna ta initiativ för att förbättra de äldres situation och öka möjligheten att vistas utomhus. Att komma ut i friska luften stärker både fysisk hälsa, välbefinnande och livskvalitet. Samtidigt har vi förståelse för om personalen på våra äldreboenden vid tillfällen har svårt att få tiden att räcka till. Därför måste vi leta rätt på den tiden genom att tänka nytt. Vilka möjligheter har vi att jobba med?

Syftet med detta initiativ är att utreda hur behovet ser ut, om och i vilken utsträckning så kallad BOM-tid kan tas i anspråk för att skapa fler möjligheter till utevistelser för boende på SÄBO i Sala kommun.

Grundtanken är enkel: om det finns perioder då personalen har inaktiv tid, bör delar av den kunna användas till att förbättra vardagen för våra äldre. Vi vill därför ge förvaltningen i uppdrag att utreda detta, med målsättningen att fler utevistelser ska bli möjliga redan under våren nästa år eller tidigare om så är möjligt.

Mot denna bakgrund föreslås ÄON besluta;

- **att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra en utredning om möjligheterna att använda överbliven BOM-tid för att möjliggöra fler utevistelser för boende på särskilda boenden, samt**
- **att utredningen ska redovisas till nämnden senast under kvartal 1 2026 så att eventuella beslut om införande kan fattas och verksamheten komma i gång under kvartal 2 2026**

För Moderaterna,
Victoria Kihlström (M)
Jörgen Lagberg (M)

ÄON § 103 Övriga frågor

INLEDNING

Inga övriga frågor har inkommit till dagens sammanträde.

Victoria Kihlström (M) väcker ett nämndinitiativ "Möjlighet att öka antal utomhusvistelser för våra äldre".

Beredning

Bilaga Initiativärende

Yrkanden

Camilla Runerås (S) yrkar
att Äldre- och omsorgsnämnden beslutar

att initiativärendet får ställas och lämnas över till Äldre- och omsorgsnämndens ordförande inför beredning.

Beslut

Äldre- och omsorgsnämnden beslutar

att initiativärendet får ställas och lämnas över till Äldre- och omsorgsnämndens ordförande inför beredning.

Vård-och omsorgskontoret
Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Äldre- och omsorgsnämnden

MISSIV

Tillgänglighetsrond 2025

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Kommunfullmäktige beslutade 2010-10-23, § 66, att anta Policy för tillgänglighetsarbete och Plan för tillgänglighetsarbete för Sala kommun. I beslutet finns ett uppdrag till styrelse, nämnder och kommunala bolag att arbeta fram egna handlingsplaner för hur tillgänglighetsarbete inom den egna verksamhetens skall gå till. På Vård- och omsorgskontoret består handlingsplanen av att årligen i september from 2015 göra en egenkontroll av tillgängligheten inom alla verksamheter. Årets tillgänglighetskontroll har avsett uppföljning av tillgänglighet i byggnader och lokaler.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Äldre- och omsorgsnämnden föreslås besluta,

att godkänna redovisning av tillgänglighetsarbete för Äldre- och omsorgsnämndens verksamhetsområde för år 2025, samt

att överlämna den till Kommunstyrelsen för vidare hantering.

Anneli. L. Sundin
T.F Vård- och omsorgschef

Bilagor:

- 1 ÄON Tjänsteskrivelse - Redovisning av tillgänglighetsarbete för Vård och omsorg 2025

Vård-och omsorgskontoret

CHECKLISTA

**Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet
och de Horisontella principerna**

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Vård-och omsorgskontoret

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

TJÄNSTESKRIVELSE

Redovisning av tillgänglighetsarbete för Vård och omsorg 2025

BAKGRUND

Kommunfullmäktige beslutade 2010-10-23, § 66 att anta Policy för tillgänglighetsarbete och Plan för tillgänglighetsarbete för Sala kommun. I beslutet finns ett uppdrag till styrelse, nämnder och kommunala bolag att arbeta fram egna handlingsplaner för hur tillgänglighetsarbete inom den egna verksamhetens skall gå till. På Vård och omsorg består handlingsplanen av att årligen i september from 2015 göra en egenkontroll av tillgängligheten på hela verksamhetsområdet. Egenkontrollen genomförs utifrån fastställda checklistor som hämtats från myndigheten för handikappolitisk samordning.

Bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning infördes som en ny form av diskriminering i diskrimineringslagen. Det nya diskrimineringsförbudet gäller från den 1 januari 2015. "Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som är ansvarig för en verksamhet är skyldig att genomföra skäligen åtgärder för att verksamheten ska vara tillgänglig för en person med funktionsnedsättning. Den som underlåter (låter bli) att genomföra, skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering. Underlåtenhet kan både vara att den som är ansvarig för en verksamhet inte gör något alls eller att de åtgärder som denne genomfört inte är tillräckliga. Åtgärderna är tillräckliga om de leder till att en person med en funktionsnedsättning kommer i jämförbar situation med en person utan denna funktionsnedsättning. Exempel på åtgärder som kan krävas kan vara att ta bort trösklar, att läsa upp menyn på en restaurang eller att erbjuda hjälpmedel som någon behöver för att kunna delta i skolan eller på jobbet " (Diskrimineringsombudsmannen 2022) hämtad 2022-10-07
<https://www.do.se/diskriminering/olika-former-av-diskriminering/bristande-tillganglighet-ar-diskriminering>

GENOMFÖRANDE

Vård och omsorg har vid den årliga uppföljningen valt ut tillgänglighet i byggnader och lokaler som område att genomlysas i tillgänglighetsronden för 2025. Verksamheterna har använt sig av checklistan egenkontroll i lokaler, se bifogat dokument. Verksamheter där olika tillgänglighetsanpassningarna är relevanta att ha men fattas, beskrivs under rubriken "Resultat", i kursiv text

RESULTAT**Är utrymmena utformade så att de fungerar för personer med nedsatt rörelseförmåga?**

Verksamheter som saknar:

- Angöringsplats inom 25 meter från entrén där färdtjänst och taxi kan stanna.
- Parkeringsplats reserverad och skyltad för personer med nedsatt rörelseförmåga inom 25 meter från entrén.

Karpgatan 2 vån 1, Skräddargränd korttidsboende, Dalhem servicebostad, verksamheter på Tränggatan 12 (Bara Vara, Viljan, Hunddagis), Silverhuset, Ekebygården, Columbus, Jakobsbergsgatan 30 B gruppboende, Tre service bas på Jakobsbergsgatan, Återvinnarna, Gruvan, Ösby, Silverhuset, Brunnsgatan Måbra-grupp, Styrars, Centrum servicebostad bas på Hyttgatan

- Framkomlig gångväg fram till entrén för personer som använder rullstol.
Team 4

- Ramp eller hiss om det finns trappsteg fram till entrédörren.

Team 4

- Entré i marknivå, eller kompletterad med användbar ramp eller hiss om det finns trappsteg fram till entrédörren.

Ösby, Karpgatan 1 gruppboende

- Entrédörr med automatisk dörröppnare.

Styrars gruppboende, Dalhem servicebostad, Silverhuset, Team 4, Tre service bas på Jakobsbergsgatan, Återvinnarna, Gruvan, Ösby, Silverhuset, Skräddargränd korttids

- Dörröppning/ar till entrén fri/fria från tröskel, eller har en tröskel som är högst 20 millimeter och avfasad.

Josefsdalsvägen 12, Karpgatan 2 vån 1, Styrars gruppboende, Dalhem servicebostad, Karpgatan 1, Viljan, Freden, Ösby, Karpgatan 1 gruppboende, Brunnsgatan Måbra-grupp, Skräddargränd korttids, Styrars gruppboende

- Att man kan ta sig från entrén till receptionen, kapprum och toalett, samt till utrymmen som ofta används av besökare utan att passera trappsteg?

Freden, Dalhems servicebostad, Ösby, Styrars gruppboende, Centrum servicebostad båda baserna

- Att man kan förflytta sig till och i alla rum som används av besökare och anställda.

Solvändan

- Anvisad plats för rökare som ligger en bit bort från entrén.

Jakobsbergsgatan 30B, Gnistan inkl utbildningslokalen Norra Esplanaden, Brunnsgatan Måbra-gruppen, Silverhuset, Återvinnarna, Columbus, Bryggeriet, Solvändan, Team 4, Bergmästaren, Drottninggatan Anhörigcentrum,

Vård och Omsorg

Lasarettsgatan Gröna Villan, Tre service på bas Johannesbergsgatan och Jakobsbergsgatan, Ösby, Karpigatan 1 gruppboende, Brunnsgatan Måbra-grupp, Skräddargränd korttids

- Minst en toalett i byggnaden/lokalen som personer med eldriven rullstol kan använda?

Styrars gruppboende, Brunnsgatan, Ekebygården, Solvändan, Team 4, Lasarettsgatan Gröna Villan. Dalhems servicebostad, Tre service på bas Jakobsbergsgatan och Johannesbergsgatan, Gruvan, Centrum servicebostad på bas Hyttgatan

Är utrymmena utformade så att de fungerar för personer med nedsatt syn?

Verksamheter som saknar:

- Att stora glasytor som kan misstas för öppningar är tydligt markerade.

Brunnsgatan Måbra-gruppen, Viljan, Hunddagis, Solvändan, Jakobsbergsgatan 30B, Silverhuset

- Att det finns taktil markering, punktskrift eller reliefknappar på hissknappar.

Mellanboende, Ekebygården, Björkgården, Bryggeriet, Bergmästaren, Lasarettsgatan Gröna Villan. Freden, Styrars gruppboende

- Att det finns taltjänst i hissar, som informerar om vilken våning man befinner sig på.

Karpigatan servicebostad, Karpigatan 2 vån 3, Styrars gruppboende, Freden, Boendestöd, Mellanboende, Ekebygården, Solvändan, Bergmästaren, Lasarettsgatan Gröna Villan., Freden, Tre service på bas Johannesbergsgatan

- Att alla trappor kontrastmarkerade så att det är lätt att uppmärksamma trappan början och slut

Centrum servicebostad bas på Hyttgatan 5, Ålängan, Ekebygården, Stadsträdgården, Team 4, Karpigatan 2 vån 1

- Att dörrar eller dörrkarmar kontrasterade i ljushet mot omgivande väggar.

Dalhem Servicebostad, Karpigatan 2 vån 3, Bara Vara, Brunnsgatan Måbra-grupp, Silverhuset, Viljan, Återvinnarna, Arbetsanpassarna, Columbus, Mellanboende, Ekebygården, Björkgården, Bryggeriet, Stadsträdgården, Freden, Bergmästaren, Tre service på bas Jakobsbergsgatan, Gruvan, Ösby, Silverhuset, Karpigatan 1 gruppboende, Brunnsgatan Måbra-grupp, Skräddargränd korttids, Styrars gruppboende

- Att skyltar, symboler och texter utformade så att de är lätta att läsa och placerade så att de är lätta att upptäcka.

Brunnsgatan Måbra-grupp, Viljan, Stadsträdgården, Team 4, Silverhuset, Centrum servicebostad bas på Hyttgatan 5

Finns hörselteknisk utrustning (minislinga, teleslinga, mikrofoner) i lokalen?

- Verksamheter som saknar hörselteknisk utrustning:

a) I receptionen

Jakobsbergsgården, Ekebygården, Björkgården, Stadsträdgården, Team 4, BaraVara, Bergmästaren, Brunnsgatan Måbra-grupp

b) I samlingssalar

Jakobsbergsgården, Columbus, Ekebygården, Björkgården, Stadsträdgården Team 4, Bergmästaren, Bara Vara, Lasarettsgatan Gröna Villan. Freden, Dalhems servicebostad, Bergmästaren, Brunnsgatan Måbra-grupp

c) I minst ett konferensrum eller mötesrum

Skräddargränd korttidsboende, Karpagan 2 vån 1, Jakobsbergsgatan 30B, Dalhem servicebostad, Karpagan 1, Karpagan 2 vån 3, Gnistan inkl utbildningslokaler Norra Esplanaden, Freden och boendestöd, Brunnsgatan, Hunddagis, Viljan, Silverhuset, ÅterVinnarna, Hyttgatan 5, Ekebygården, Björkgården, Bryggeriet, Stadsträdgården, Team 4, Bergmästaren, Columbus, Lasarettsgatan Gröna Villan. Freden. Bergmästaren, Tre service på bas Johannesbergsgatan, Karpagan och Jakobsbergsgatan, Silverkoppen, Gruvan, Ösby, Team1 Willys, Brunnsgatan Måbra-grupp, Styrars gruppboende, Centrum servicebostad på bas Hyttgatan och Fredsgatan

Uppfyller ni grundläggande krav för personer med allergi eller överkänslighet genom att undvika sådant som kan vara allergiframkallande eller innebära problem för personer med överkänslighet?

Verksamheter där allergiframkallande produkter finns.

- Växter som kan vara allergiframkallande eller innebära problem för personer med överkänslighet? (T.ex. benjaminfikus, hyacint, björkris)
- Rengöringsmedel vid städning som kan vara allergiframkallande eller innebära problem för personer med överkänslighet?

Styrars gruppboende, Dalhem servicebostad, Karpagan 2 vån 3

- Parfumerad tvål på toaletter?

Dalhem servicebostad, Silverhuset

CHECKLISTA

**Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet
och de Horisontella principerna**

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utesluta någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.